

พ ญ า ก ว า ง ท อ ง (๑)

ถึงหากจะให้แผ่นดินทั้งหมด แก่คนอกตัญญู
ผู้คอยมองหาช่องอยู่เป็นนิตย์ ก็ไม่ทำให้เขาพอใจได้

พจนานุกรม (๑)

๑๕๖

เพชรว่าจะมาเป็นอัญมณีวันล้ำค่า ต้องผ่านกาลเวลา
หล่อหลอมมานับล้านๆ ปี เพชรแท้ไม่ใช่เพียงแต่ความงามเป็น
เลิศเท่านั้น แต่ยังมีความแข็งแกร่งยิ่งกว่าอัญมณีใดๆ ในโลกอีก
ด้วย ผู้ที่จะประสบความสำเร็จ ต้องมีดวงใจที่ใส
บริสุทธิ์ประดุจเพชร ต้องผ่านการหล่อหลอมคุณธรรมจากการ
สร้างบารมีทุกรูปแบบ การดำรงชีวิตอยู่ จึงจำเป็นต้องสร้างบารมี
เอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อ แม้จะต้องใช้
เวลายาวนานก็ตาม หากยามใดที่เหนื่อยล้าอย่าเพิ่งท้อถอย ขอ
ให้เราอดทนและเข้มแข็งเอาไว้ ขบไล่ความท้อให้ถอยออกไป
นำกำลังใจกลับคืนมาใหม่ แล้วสู้ต่อไปด้วยความมุ่งมั่นกล้าหาญ
ดุจดังเพชรที่ทนต่อสภาวะความกดดันของธรรมชาติ เราจะ
อดทนรักษาใจให้ผ่องใส ทำใจให้หยุดนิ่ง อย่างสงบ สบาย
เยือกเย็น เมื่อใดที่ใจเราใสเหมือนเพชร ใจของเราก็จะมีพลัง
สามารถที่จะเอาชนะกิเลสที่อยู่ในใจได้

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน สิลวานาคชาดก ว่า

“อกตญฺสุส โปสสุส นิจุํ วิวรทสฺสีโน
สพฺพญเจ ปจฺวี ทชฺชา เนว นํ อภิราธเย

ถึงหากจะให้แผ่นดินทั้งหมด แก่คนอกตัญญู ผู้คอยมอง
หาช่องอยู่เป็นนิตย์ ก็ไม่ทำให้เขาพอใจได้”

พญาแก้วทอง (๑)

๑๕๘

คนอกตัณญ แม้จะทำดีด้วยอย่างไร ก็ไม่รู้คุณคน มีหน้าซ้ำ
ยังก่อโทษให้อีก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปรารภเรื่องของพระ-
เทวทัตที่ไม่รู้จักมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ครั้นบวชแล้วได้
ลาสิกการะก็หลงลืมตน ไม่ให้ความเคารพต่อพระพุทธองค์
พวกภิกษุจึงพากันตำหนิติเตียนพระเทวทัตที่เป็นคนอกตัณญใน
โรงธรรมสภาว่า “แม้พระศาสดาทรงมีอุปการะเป็นอันมากแก่
พระเทวทัต ทั้งท่านได้บวช ได้เรียนพระธรรมวินัย สมบูรณ์ด้วย
ลาสิกการะ ก็เพราะอาศัยพระบรมศาสดา แต่พระเทวทัตกลับ
กล่าวว่า พระบรมศาสดามีได้ทรงทำอุปการะแก่ท่านเลยแม้
สักว่าปลายเส้นหญ้า และท่านยังคิดอีกว่า ไม่ได้เป็นอันเตวาลิก
หรือลัทธิวิหาริกของพระพุทธเจ้า เรียนพระธรรมวินัยก็เรียน
ด้วยตนเอง ลาสิกการะเกิดขึ้นเพราะความสามารถของตน
เท่านั้น”

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาตรัสถาม และทรงทราบ
เรื่องที่ภิกษุทั้งหลายกำลังสนทนากันอยู่ ก็ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่เทวทัตเป็นคนอกตัณญ แม้ใน
กาลก่อนก็เป็นคนอกตัณญเหมือนกัน ในกาลก่อน แม้เราให้ชีวิต
แล้ว เทวทัตก็ยังไม่รู้คุณของเราเลย” เมื่อภิกษุสงฆ์ทูลขอให้
ทรงเล่าเรื่องความอกตัณญของพระเทวทัตให้ฟัง พระองค์จึง
ทรงเล่าให้ฟังว่า

พญากวางทอง (๑)

๑๖๐

ทรัพย์สมบัติหมด เลยคิดว่า ทรัพย์สมบัติของเราก็สูญหมดแล้ว ไม่เหลืออะไรเลย เราจะมีชีวิตอยู่ไปทำไม ตายเสียดีกว่า จะได้ไม่ต้องมาทนทุกข์ทรมาน วันรุ่งขึ้น เมื่อถูกเจ้าหนี้มาทวงถามถึงหนี้เก่าที่ยังใช้ไม่หมด และขู่ว่าหากไม่คืนจะฆ่าทิ้ง ลูกเศรษฐีก็เลยออกอุบายว่า “ทรัพย์ของตระกูลของเรา ได้ฝังไว้ที่ฝังแม่น้ำคงคาฝั่งโน้น ยังพอมืออยู่บ้าง เราจะข้ามไปขุดเอามาใช้คืนให้พวกท่าน ขอพวกท่านอย่าทำร้ายเราเลย” พวกเจ้าหนี้ตายใจเลยร่วมเดินทางไปขุดขุมทรัพย์ เมื่อไปถึงแม่น้ำคงคา ลูกเศรษฐีก็ทำท่าว่าจะว่ายน้ำข้ามไปเอาขุมทรัพย์ แล้วกลับปล่อยให้กระแสน้ำพัดพาไป เพื่อจะให้ตนจมน้ำตายในแม่น้ำ ครั้นพอถูกกระแสน้ำที่เชี่ยวพัดลอยไปเรื่อยๆ ก็เกิดกลัวตายขึ้นมาจริงๆ จึงร้องขอความช่วยเหลือแต่สายน้ำก็ได้พัดพาออกไปไกลจนใครๆ ก็ช่วยไม่ได้

สมัยนั้น พระโพธิสัตว์บังเกิดในกำเนิดกวางทอง ได้ทิ้งบริวาร ไว้ในป่าทิมพานต์ แล้วออกมาหากินตามลำพังที่ป่ามะม่วง ซึ่งอยู่ใกล้บริเวณตรงวังวนของแม่น้ำคงคา ซึ่งเป็นที่เจียบสงบ ไม่มีใครกล้าเข้ามารบกวน เหตุที่พญากวางทองมาพักบริเวณนี้ เพื่อประสงค์จะทำการรักษาอุโบสถศีลรูปร่างของพญากวางทองนี้ สวยงามมาก มีสีผิวเหมือนแผ่นกระดาศทองที่ขัดเงา เท้าทั้งสี่มีสีเหมือนย้อมด้วยน้ำครั่ง หางก็เป็นพุ่มสวยงามเหมือนหางจามรี

พญากวางทอง (๑)

๑๖๑

เขาก็งามเหมือนกับช่อเงิน นัยน์ตาทั้งคู่ก็เป็นประกายเม็ดทับทิม
ที่เจียรไนแล้ว

คืนวันนั้นพญากวางทองได้ยินเสียงคร่ำครวญของลูก
เศรษฐี จึงคิดว่า เมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ คนผู้นี้อย่าได้ตายเสียเลย
เราต้องช่วยชีวิตเขาไว้ แล้วก็ลุกจากที่นอน เดินไปริมฝั่งแม่น้ำ
พลบโยนว่า “เพื่อนเอ๋ย อย่ากลัวไปเลย ข้าจะช่วยชีวิตท่านเอง”
ด้วยความที่พญากวางมีกำลังมหาศาล ก็ได้ว่ายตัดกระแสน้ำไป
รับลูกเศรษฐีขึ้นขึ้นหลัง พาขึ้นฝั่งด้วยความสวัสดิ จากนั้นก็พาไป
ยังที่พัก ได้หาผลไม้มาให้บริการทาน พอล่วงไปได้สองสามวัน
ก็พาลูกเศรษฐีกลับไปส่งที่บ้าน พร้อมกับกำชับว่า “เมื่อข้าพาท่าน
ไปส่งถึงเมืองพาราณสีแล้ว ท่านอย่าได้บอกใครๆ ให้รู้ว่า
มีกวางทอง มาอาศัยอยู่บริเวณนี้” ลูกเศรษฐีก็รับคำเป็นมั่นเหมาะ
จากนั้นพญากวาง ก็กลับไปรักษาอุโบสถศีลตามเดิม

บังเอิญว่า ในวันที่ลูกเศรษฐีกลับเข้าไปถึงกรุงพาราณสี
นั่นเอง อัครมเหสีของพระราช ทรงพระสุบินเห็นกวางทอง
แสดงธรรมิกถาถวายพระนาง พอรุ่งเช้า จึงทรงนำพระสุบินซึ่ง
ไม่เคยเป็นมาก่อนไปกราบทูลแด่พระราช ทาด้วยความรักใน
พระมเหสี พระราชาทจึงมีราชโองการว่า ถ้าใครสามารถบอกที่
อยู่ของกวางทองได้ จะได้รับเงิน ๑,๐๐๐ กหาปณะ เป็นรางวัล
เมื่อไม่มีใครมาแจ้งเบาะแส ก็ทรงให้เพิ่มรางวัลว่า ใครสามารถ

พญากวางทอง (๑)

๑๖๒

บอกที่อยู่ของมฤค ซึ่งสูงสุกกว่ามฤคทั้งหลายได้ พระราชาจะให้บ้านส่วยและหญิงที่ระดับประดาแล้วแก่ผู้นั้น

พวกอำมาตย์พากันถือแผ่นทองเที่ยวป่าวร้องไปทั่วพระนคร บังเอิญว่าวันนั้นไปเจอลูกเศรษฐีที่เพิ่งจะกลับเข้ากรุง-พาราณสีพอดี ลูกเศรษฐีดีใจมาก ที่ตนเองจะได้รับรางวัล เพราะเพิ่งแยกทางกับพญากวางทองมาเมื่อคืนนี้เอง แม้ไม่ลืมหาคำปฏิญาณที่ให้ไว้กับพญากวางทอง แต่ด้วยความโลภ และไม่รู้จักบุญคุณคน จึงเปิดเผยที่อยู่ให้พระราชาทรงทราบ เมื่อพระราชาทรงสดับแล้ว ก็ให้ลูกเศรษฐีเป็นผู้นำเสด็จพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร เพื่อไปจับพญากวางทอง ส่วนวามหันตภัยจะบังเกิดขึ้นแก่พญากวางทอง เพราะคบบุคคลผู้ประทุษร้ายมิตรหรือเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป คราวหน้าเราจะมาติดตามรับฟังกันต่อ

เราจะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ประทุษร้ายมิตร คือผู้ที่มีใจมืดบอด แม้ผู้มิคุณจะทำคุณให้แก่ตัวมากมายอย่างไร ก็มองไม่เห็นคุณงามความดีของเขา เหมือนคนตาบอดที่มองไม่เห็นแสงอาทิตย์ที่ส่องแสงสว่างยังประโยชน์แก่สรรพสัตว์ คนใจบอดเป็นบุคคลที่อันตราย การจะสังเกตใครว่าเป็นคนใจบอด เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณคน ในช่วงเวลาสั้นๆ นั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ฉะนั้นเราทำบุญแล้ว ต้องอธิษฐานจิตให้ห่างไกล

พจนานุกรม (๑)

๑๖๓

จากคนภัยคนพาล ให้พบเจอแต่บัณฑิตนักปราชญ์ พบเจอ
ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร ที่จะชักนำให้เราทำแต่ความดีให้เรา
ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยไปทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุด
แห่งธรรม

